
Kedves Kollégák, az alábbi oldalakon ismét olvashatnak az elmúlt három hónap könyvtárainkat, egyesülésünket érintő eseményeiről. Reméljük mindannyian találnak olyan információkat az alábbi írások között, amelyek hasznosak a hétköznapi munkánk során.

Török Beáta

Az elektronikus információszabadságról

Az Informatikai és Könyvtári Szövetség 2005. évi decemberi közgyűléséhez kapcsolódva tartott Dr. Kenyéri Katalin, a NKÖM Könyvtári Főosztályának munkatársa előadást a **2005. évi XC. törvényről**. Az információszabadság az információ megismerésének lehetősége. A törvény célja: a közfeladatot ellátó szervek tevékenységére, működésére, gazdálkodására vonatkozó információk, adatok korlátozás nélküli közzétételét biztosítani digitális formában. Ez történhet saját honlapon (az országos közigazgatási szervek, hivatalok, kamarák, stb.) vagy közös portálon. Az önkormányzati rendeletek közzétételéről a Belügyminisztérium gondoskodik. Az Informatikai és Hírközlési Minisztérium feladata lesz az **egységes közadatkereső rendszer** működtetése.

Kiemelkedően fontos - a törvény szellemében - a jogalkotás társadalmi nyilvánossága. A jogszabályok előkészítése során bárki véleményt nyilváníthat, de követheti a folyamatot tovább is. A kormányzati és az országgyűlési portálon a tervezetek vitái, módosításai, jegyzőkönyvei is olvashatóak lesznek.

Mint gyakorló, tájékoztató könyvtáros rendkívül hasznosnak tartom, hogy a Magyar Közlöny és más ágazati közlönyök a nyomtatott formával egyidejűleg elérhetőek lesznek digitális formában – korlátozás nélkül és ingyen! Ugyanígy a MEH és az IHM feladata lesz a hatályos jogszabályok naprakész, folyamatos és korlátozás nélküli szolgáltatása.

A fenti csak néhány gondolat a törvényből, érdemes elolvasni az egészet (elérhető az IHM honlapjáról). A hatályba lépés fokozatosan történik 2006 – 2007-ben.

A törvényből adódó könyvtári feladatok és lehetőségek:

- *adatközlés* - a könyvtárak is közfeladatot ellátó szervezetek, és bár az egyházi könyvtárak nem tartoznak ebbe a körbe, honlapjainkon szerepelnie kellene a küldetésnyilatkozatnak, használói szabályzatnak, munkatársaknak;
- *információközvetítés és keresés*;
- *új szolgáltatások lehetősége*.

Dr. Radnai Ferencné
Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző
Főiskola Könyvtára
Debrecen

A Könyvtáros Etikai Kódex ünnepélyes aláírása ***(OSZK - 2006. január 17.)***

2006. január 17-én, az OSZK-ban, az MKE közgyűlésének keretében került sor a végre elkészült **Könyvtáros Etikai Kódex ünnepélyes aláírására**.

2004 őszén állt fel egy munkacsoport, hogy más szakmákhoz hasonlóan a magyar könyvtárosság – könyvtárosok etikai kódexét elkészítse.

A kódex tervezetét széles körben véleményezte a magyar könyvtáros társadalom; ismertetőikkel, szakmai vitákkal, eszmecsereikkel telt el a 2005-ös év. A kódex volt a témája az MKE jubileumi közgyűlésének is Gödöllőn, 2005 nyarán.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

A tervezetet véleményezésre megkapta az EKE is. A szövegváltozatot az elnökségen kívül szélesebb körben véleményeztettem a tagsággal. Egyesületünkben **Kövécse Ildikó** (Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára) koordinálta érdemben ezt a munkát, ő ismertette a teljes tagsággal a nyári közgyűlésen a szövegtervezetet, és fogalmazta meg az első egyesületi véleményt.

A dokumentumot elkészítő munkacsoporttól – a gödöllői MKE közgyűlés és az EKE közgyűlés után – megkaptuk a javított szövegváltozatot, mellyel kapcsolatban ismét elküldtem az EKE véleményt „pro és kontra” azzal a megjegyzéssel, hogy bár még mindig vannak fenntartásaink, de így már aláírhatónak tartjuk a 10 pontból álló szabályzatot.

Január 17-én a közgyűlésen több más könyvtári szakmai szervezettel együtt **15 merített papírra készült példányát** írtuk alá a kódexnek, melyből egy-egy példányt az aláíró szervezetek is kaptak. (Megtékinthető a titkárnál az EKE irattárában.)

Az iratot kibocsátó MKE és IKSZ azt tervezi, hogy a kódexet füzet formájában is megjeleníteni majd.

A dokumentum megtekinthető és már most olvasható az MKE honlapján. www.mke.oszk.hu.

Ásványi Ilona
elnök

Beszámoló a PR-CSOPORT munkamegbeszéléséről

A PR Munkacsoport 2006. február 9-én tartotta munkaértekezletét a Piarista Központi Könyvtárban, Budapesten. A PR-csoport megbeszélése a megalakulásakor megfogalmazott tevékenységi körök mentén folyt, így szóba került a Hírlevél, a Levelezőlista és a Honlap ügye.

A **Hírlevél** szerkesztésével elsősorban arra vállalkoztunk, hogy mindazon eseményekről, melyek a szakmát, illetve az egyházi könyvtárakat érintik, beszámolunk, valamint tájékoztatjuk mindazokat, akik idő hiányában vagy egyéb okok miatt nem tudnak részt venni ezeken a szakmai összejöveteleken, konferenciákon. A megbeszélés folyamán megfogalmazódott, hogy hasznos lenne, ha születnének **olyan cikkek** is, amelyek a **tagkönyvtárak szervezésben megvalósuló rendezvényekről** tájékoztatnának, vagy hírt adnának olyan **szakmai eredményekről vagy akár problémákról**, melyek tanulságosak lennének minden tagkönyvtár számára. Fontos ezért, hogy a Hírlevelet közös ügynek tekintsük, és hogy minél többen vállalkozzanak arra, hogy egy-egy rövid cikk erejéig beszámoljanak a könyvtárukban, környezetükben történő jelentős, szakmát érintő eseményekről.

Az **EKE-levelezőlista** már régóta fontos feladatot lát el az Egyesülés belső kommunikációjában, azonban ez a kommunikáció itt-ott akadozik. A kapcsolattartás hatékonyságának javítása érdekében több oldalról is újítani szeretnénk. Így például az egyesülés **tagkönyvtárainak vezetősége részére kialakítanánk egy külön levelezőlistát**. A „vezetői levelezőlista” célja az lenne, hogy a könyvtárakat érintő szakmai, gazdasági stb... ügyekben döntéssel rendelkező személyek összeköttetésben legyenek egymással. Ezenkívül lehetőséget adna arra is, hogy a tagkönyvtárak vezetőinek nagyobb rálátása legyen az Egyesülés és az Elnökség munkájára, így talán az ügyvitel is felgyorsulhat, és számos, kommunikációs hibából fakadó félreértés is kiküszöbölhetővé válhat. A vezetői levelezőlistára külön fel kell iratkozni, a tagságot minden intézményvezető, illetve az egyesülés munkájában szavazati joggal bíró könyvtáros kolléga kérheti. A levelezőlista címe: ekevez@listserv.osb.hu. A listára jelentkezni a lista gondozójánál, Nagy Baláznál lehet.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

A EKE-levelezőlista sajnos még nem ér el mindenkihez, e mellett gyakori probléma az is, hogy nem jelzik a könyvtárak illetve a tagok az esetleges e-mail cím változást, ezért szükséges a lista „átvizsgálása”, az adatok ellenőrzése.

A megbeszélés harmadik napirendi pontja az Egyesülés **honlapjával** foglalkozott. Az EKE-honlap több szempontból is hasznos, hiszen számos könyvtár számára ez az egyetlen internetes megjelenési felület, sok információt tartalmaz az Egyesülésre és a tagkönyvtárakra vonatkozóan, sőt itt olvashatók a munkacsoportok (Periodika) műhelymunkájának eredményei is. (lsd. Folyóirat Lelőhely Adatbázis).

A honlap frissítése azonban folyamatos munka. Fontos, hogy a honlap a gyűjteményekről aktuális információt tartalmazzon, hiszen „Címtár” csak az elnökváltás évében jelenik meg, így az idén nem lesz új. A PR - munkacsoport a megbeszélésen arról határozott, hogy mind a Hírlevélben, mind az EKE-levelezőlistán felhívást teszünk közzé arról, hogy **minden tagkönyvtár nézze át a honlapon szereplő, rá vonatkozó adatokat és jelezze az esetleges változásokat az ekeweb@osb.hu e-mail címre.**

A honlap kapcsán formai és tartalmi szempontokat is mérlegelve a munkacsoport úgy döntött, e területeken is szükséges néhány átalakítás. Újként jelenik majd meg egy olyan „fórum”, ahol azokat a dokumentumokat, tervezeteket olvashatják a kollégák, amelyeket az EKE véleményezésre megkap. Mindenkinek lehetőséget biztosítva arra, hogy saját véleményét is eljuttassa, valamint az egyesülés közösen kialakított álláspontját is itt elolvashassa. Ennek a fórumnak a megteremtése a 2005. XC. törvény (Az elektronikus információszabadságról) értelmében kötelező.

Az összegyöveltel záróakkordjaként a házigazda, Homor Ferenc, egy rövid könyvtári sétára invitálta a munkacsoport tagjait a Piarista Központi Könyvtárba, így betekintést nyerhettünk a könyvtár mindennapi életébe és a gyűjtemény számos ritkaságával is megismerkedhettünk.

Varga-Kohári Mária
Váci Egyházmegyei Könyvtár

Beszámoló a február 16-i elnökségi ülésről

Az elnökség tagjai 2006. február 16-án találkoztak idei első elnökségi megbeszélésükön a Ráday Könyvtárban.

Az első napirendi pont szerint az elnök **minisztériumban tett** januári megbeszélésről számolt be. A minisztérium képviselői tájékoztatták az egyesületet arról, hogy mivel nemcsak a 2006. évi egyházi közgyűjteményi támogatás, hanem a minisztérium idei költségvetése is jelentős mértékben csökkent, minisztériumi pályázati támogatásokra nem számíthatunk. Pályázati támogatást az átalakult NKA-tól remélhetnek a nyilvános egyházi könyvtárak. Szükséges és hasznos lenne, hogy az egyesület felvegye a kapcsolatot az NKA Könyvtári Szakmai Kuratóriumával.

A 2006. évre vonatkozó költségvetési törvényben nem szerepel az a paragrafus, amely az egyházi intézményekben dolgozók munkaidejére, pihenőidejére, előmeneteli és illetményrendszerére vonatkozó feltételeket megszabja. Mivel a tagság soraiban nagy a tanácsalanság ezzel kapcsolatban, az elnökség egyeztetett a „kvázi közalkalmazotti státuszról”. Az elnökség több tagja is tájékozódott ebben az ügyben. Következtetéseink szerint egy pillanatnyi joghézag keletkezett, de a „kvázi” **közalkalmazotti státusz** hamarosan vissza fog állni. Tudomásunk szerint az oktatás területén dolgozó egyháziak jogállását az Oktatási Minisztérium, a szociális területen dolgozókat az Ifjúsági, Családügyi, Szociális és

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

Esélyegyenlőségi Minisztérium, a gyűjteményekben dolgozókat a NKÖM készülő törvénye szabályozza majd.

A továbbiakban az **egyházi könyvtárak szakfelügyeletének** megszervezése került szóba, majd a folyamatban lévő **pályázatokról** magam számoltam be. Röviden ismertettem az Állományvédelmi támogatás (20mFt – 6,2mFt) kapcsán kialakult helyzetet. (14 könyvtár nem vagy csak későn küldött vissza adatokat a NKÖM-be, így velük már nem tudott a minisztérium decemberben szerződést kötni, ezért az EKE-vel kötött szerződést. A továbbiakban az Egyesülés bonyolítja a 14 könyvtár esetében a pályázatot.)

A következőkben az **Etikai kódex aláírásáról** tájékoztatott Ásványi Iлона, továbbá arról, hogy az őszi folyamán ismét felvetett **iskolai munkacsoport** létrehozásának terve újból csak terv marad, a koordinátor szerepet vállaló kolléga felhívására mindössze három jelentkezés érkezett.

Az Egyesülés közgyűlésig tartó **programjai** között a következők szerepelnek: áprilisban folytatódik a Szomszédolás program a Ráday Gyűjtemény és az Országos Evangélikus Könyvtár megtekintésével. Ezt a programsorozatot egyébként ősztől is folytatni szeretnék a különleges **civil** könyvtárak felkeresésével. Májusra egy szakmai napot is tervezünk: Antikváriumok világa címmel.

A megbeszélés végén a **PR csoport** február 9-i megbeszéléséről kaptunk beszámolót. A kollégák egy levelezési lista létrehozásáról döntöttek, erre a listára a könyvtárak szavazati joggal bíró vezetőinek, kollégáinak feliratkozását várják. Egyeztettek a honlap szerkezetének változtatásairól, illetve arról, hogy egy olyan információs oldalt/fórumot teremtenek a honlapon, ahol a közérdekű információkat, véleményezendő tervezeteket, anyagokat a teljes tagság elé tárhatják.

Török Beáta
titkár

Tájékoztató az egyházi könyvtárak szakfelügyeletéről

A közművelődési könyvtárak (községi és városi könyvtárak) 2001 óta folyamatban lévő általános és minőségi szakfelügyelete után a **NKÖM 2006-ban elkezdte az egyházi könyvtárak szakfelügyeletének megszervezését.**

Január 26-án megbeszélésre hívtott Dr. Skaliczki Judit, a Könyvtári Főosztály vezetője ezzel kapcsolatban. Február 1-jétől szóló érvényességgel kaptam kézhez a **vezető szakfelügyelői megbízásomat**, és a feladatot, hogy 2006-ban kísérleti jelleggel tervezzem meg és indítsam el 5 nyilvános egyházi könyvtárban az ellenőrzést.

Egyházi könyvtárakban dolgozó könyvtárosok közül pillanatnyilag három kollégának van **szakértő engedélye**, rajtam kívül **Baranya Péternek** (Veszprémi Hittudományi Főiskola Könyvtára) és **Kövécsek Ildikónak** (Szegedi Hittudományi Főiskola Könyvtára). Velem egy időben ők is megkapták a szakfelügyelői megbízásukat. Magam 2001 óta rendelkezem szakértői engedéllyel, az engedélyt kifejezetten és rendhagyóan egyházi könyvtárakra kaptam.

A könyvtári szakfelügyeletről szóló 14/2001. (VII. 5.) NKÖM rend. 6.§. (2) bek. alapján **szakfelügyelői tevékenység végzéséhez szükséges:** a minisztérium által kiadott könyvtári szakértői engedély, valamint egy, a Könyvtári Főosztály és a Könyvtári Intézet együttműködésével szervezett tanfolyam eredményes elvégzése. Eddig két ilyen tanfolyamot szervezett a Könyvtári Intézet, mindkét alkalommal felhívtam a Kollégák figyelmét rá. A másodikra február 10-ig lehetett jelentkezni, a tanfolyam tavasz végén, nyár elején lesz.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

Február folyamán a fenti két kollégával közösen elkészítettük a 2006-ra szóló szakfelüyeleti tervet, véleményeztük a civil könyvtárakban használt kérdőíveket.

A kísérleti szakfelüyelet 2006. áprilisában indul.

E mostani előzetes után április folyamán levélben, a szegedi közgyűlésen pedig szóban, részletesen is tájékoztatom a Kollégákat a szakfelüyelettel kapcsolatban. Az érdeklődők már most sok mindent megtudhatnak a fenti jogszabályból, de kollégáimmal együtt mi magunk is szívesen adunk tájékoztatást.

Ásványi Ilona
vezető szakfelügyelő

„Az Internet kapcsolatteremtő ereje” **Internet Fiesta – 2006**

Az Internet kultúra népszerűsítését szolgáló **Internet Fiesta** immár 6 éves hagyományra tekint vissza Magyarországon. A nemzetközi méretű fesztivált 1999 óta rendezik meg a világ számos országában az **Internet Society** kezdeményezésére. Hazánkban a rendezvény fő támogatója a Neumann János Számítógép-tudományi Társaság. Az idei programsorozat fő célkitűzése az volt, hogy **az Internet kapcsolatteremtő erejére** irányítsák a figyelmet. 2000 óta évről évre növekszik a résztvevő könyvtárak száma és sokasodnak a programok is. A könyvtárak oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel, internet szolgáltatókkal, a helyi rádióval, TV-vel és sajtóval összefogva szerveztek gazdag programokat, hogy minél jobban megismertessék az érdeklődőkkel a **virtuális kommunikációs technológiákat**.

A Fiesta **központi rendezvénye** - <http://fiesta.kjmk.hu> /- 2006 március 28-án került megrendezésre a Kempelen Farkas Hallgatói Információs Központban, Budapesten. Az egész napos program levezető elnöke **Dr. Fodor Péter**, az Informatikai és Könyvtári Szövetség elnöke, a délelőtti első előadója **Dr. Bakonyi Péter** volt, akitől „**Az Internet jövője**” című előadást hallhattuk. A 2005-ös statisztikai adatok tükrében láthattuk, hogy az internet-függőségünk egyre nő. A lakosság 35%-ának van már internet hozzáférése, a háztartások 20%-a rendelkezik internet előfizetéssel. Mindez a következőket vonja maga után: egyre lényegesebb, hogy az internettel foglalkozzunk, gondolkozzunk a jövőjéről, hogy tartalmilag és technikailag egyaránt minőségi szolgáltatássá váljon, és így az információs társadalom meghatározó infrastruktúrája legyen. Az előadásban röviden hallhatunk az internetet nemzetközi szinten koordináló szervezetekről. Pl.: **WSIS**, - <http://www.itu.int/wsisis> - World Summit On Information Society = ENSZ Információs Társadalom Csúcstalálkozója, **IGF**, Internet Governance Forum = Internetet irányító fórum, **ICANN** = Internet Corporation for Assigned Names and Numbers.

Második előadóként **Dr. Tószegi Zsuzsannát** hallhattuk, aki „**A magánszféra védelme a könyvtárakban**” tárgykörben tartott egy rövid előadást. Hasznos megoldásként ajánlotta, hogy minden könyvtár dolgozzon ki egy adatvédelmi szabályzatot, amelyben meghatározza egyfelől a könyvtár dolgozóinak, másfelől az olvasóknak a jogait az internet használatával és elektronikus levelezéssel kapcsolatban, hogy megelőzhetőek legyenek a nem megengedett internet használatból eredő, munkáltatót érő anyagi és erkölcsi károk: például a munkaidő nem megfelelő kihasználása, vagy a hálózat túlterhelése, vírusok behozatala.

Dr. Simon Éva az online **tartalomszűrés** lehetőségeiről beszélt a könyvtárakra vonatkoztatva. Ismertette a kereskedelmi forgalomban lévő **szűrő szoftverek** fajtáit és működésüknek lényegét, hogy hogyan tudják az interneten hozzáférhető káros és illegális tartalmú honlapokat hozzáférhetetlenné tenni. Az internethez való hozzáférés korlátozása

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

tulajdonképpen az információ szabadságának korlátozása, amely kényes kérdés és rengeteg morális problémát von maga után. Ezért egy könyvtár csak úgy alkalmazhat szűrő szoftvert, ha a felhasználót tájékoztatja annak létezéséről.

A délelőtti záró előadását **Dr. Pintér Róbert** tartotta a „**A tartalomelőállítás kollektív módszerei: blog, chat, wikipédia a könyvtári világban**” címmel. Hallhattunk a **Web 2.0** fogalom jelentéséről és jelentőségéről. Jelentését igen nehéz megfogalmazni, jelöl újfajta weboldalakat és szolgáltatásokat, a mögöttük álló technológiát, és azokat az attitűdöket, módszereket, amelyek mindehhez társulnak. A Web 2.0 lényege, hogy a felhasználó a weboldalakat nemcsak nézegetheti, hanem sokoldalúan használhatja is. A „webkettes” oldalak legsikeresebbjei között említhetjük a bárki által szabadon szerkeszthető, hatalmas tudásanyagot tartalmazó Wikipédia online enciklopédiát, a zin.hu híroldalakat vagy az olyan közösségi oldalakat, mint az iwiw, vagy a különböző szakmai közösségek levelezőlistáit, pl. Katalist. Hallhattunk a **címkék (tag-ek)**-ről, amelyek a weben található információk osztályozására és a köztük való keresésre szolgálnak, illetve még rengeteg, eddig kiaknázatlan lehetőséget rejtnek magukban. Például a tag-ek révén láthatjuk azt, hogy egy adott oldalt hányan vettek fel linkgyűjteményükbe: e funkció segítségével láthatóvá válik, hogy melyek az érdekes, értékes oldalak, így az egyes címkék (tehát témakörök) között böngészve sok érdekes, új oldalt fedezhetünk fel.

Az ebédszünetet követően **összefoglalót** hallhattunk az Internet Fiesta országszerte rendezett kiemelkedő eseményeiről. A Fiesta keretében nemcsak a beiratkozott olvasók ismerkedhetnek az Internet lehetőségeivel, hanem kortól függetlenül minden érdeklődőt szeretettel vártak a könyvtárakban. A gyerekek körében népszerű volt az interneten elérhető játékok, illetve a háziállatokról szóló weboldalak bemutatása. Felnőttek számára az álláskeresési stratégiák a világhálón, távmunka az interneten, az EU virtuális világa, megyénk, településünk az interneten, illetve az elektronikus ügyintézés a neten témakörök voltak a legnépszerűbbek. A nyugdíjas vendégek is ismerkedhettek az e-mail, elektronikus képeslap küldésének lehetőségeivel. A programok ideje alatt több könyvtár is biztosított ingyenes informatikai tanácsadást és gyakori volt az internetszolgáltatók bemutatkozása is. A Bács-Kiskun Megyei Katona József Könyvtár gyerekeknek szóló országos játékokat is szervezett. Egyre több olyan tapasztalat született, hogy a Fiesta idején létrehozott programra a későbbiekben is igény lett, így az beépült a könyvtár szolgáltatásai közé. (Pl. Elektronikus közhasznú ügyintézés, Siketek és nagyothallók számára indított internethasználói tanfolyam.)

A továbbiakban következett a legjobb programokat szervező könyvtárak **díjátadása**, majd végezetül **Dr. Kovács András Bálint** előadását hallhattuk „**A NAVA első szolgáltatásai, felhasználói tapasztalatai**”-ról. A NAVA - **Nemzeti Audiovizuális Archívum** – az MTV két csatornája, a Duna TV, az RTL Klub és a TV2, valamint a három közszolgálati rádió hazai gyártású, illetve magyar vonatkozásokat tartalmazó anyagát gyűjti köteles példány jelleggel. Heteken belül száz magyar játékfilm és több száz filmhíradó is hozzáférhetővé válik bárki számára a „NAVA-pontokon”. A NAVA digitális online adatbázisban - <http://www.nava.hu/> - a teljes sugárzott anyagból mindazt digitalizálják, ami a törvényi előírásoknak megfelel, a rögzített anyagot pedig könyvtárosok dolgozzák fel. Az így elkészült „katalóguscédulák” hozzáférhetőek lesznek az interneten, így bárki rákereshet az őt érdeklő témára vagy személyre. Magához az anyaghoz azonban, már csak a NAVA hálózatán belül juthat hozzá. A hálózatba lépés regisztrációhoz kötött, majd a nyilvántartásba vételt követően engedélyezési eljárás során döntenek el, hogy az adott könyvtár vagy oktatási intézmény kapcsolódhat-e a NAVA hálózatába.

Zsohouszky Márta
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola
Könyvtára

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

„Polcológiától” az információs „bummig” - a gyakorlat: avagy könyvtárak válasza a XXI. századi információs társadalom kihívásaira

A 2005 márciusában azonos címmel rendezett konferencia folytatásaként március 29-én ismét szakmai napon vehettek részt az érdeklődő könyvtáros kollégák az Eötvös Loránd Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárában. A konferenciát **dr. Szögi László**, a könyvtár főigazgatója nyitotta meg: röviden összefoglalta, hogy az információs technológiák változásából adódó új lehetőségeket felismerve, hogyan szervezték át gyűjteményük mindennapi munkáját. Beszámolt arról a tapasztalatáról, miszerint egyfajta „verseny helyzet” alakult ki intézményeink között, éppen ezért véleménye szerint nagyon fontos az, hogy **felismerjük erősségeinket, tisztában legyünk lehetőségeinkkel** és megváltozott feladatainkkal.

A délelőtti előadója, **Bánkeszi Katalin** a Neumann János Digitális Könyvtár mutatta be. Azt gondolom, mindannyian sokszor hallottunk már erről a „virtuális intézményről”, „fellapoztuk oldalait”, mégis nagyon sok új (és régi) információt hallhattunk most, de talán egy kicsit más, újszerű összefüggésben. Az előadás alapvetően azt igyekezett bizonyítani, hogy a digitális könyvtár célja nem tér el a hagyományos könyvtárétól, hiszen feladata: „Szöveges, képes, multimédiás **dokumentumok készítése, tárolása és szolgáltatása** digitális formában”; a „**hozzáférés biztosítása** a digitális tartalmakhoz”; illetve a „**az olvasóközönség igényeinek kiszolgálása**, keresési lehetőségek kialakítása”. Ami viszont nem kerülheti el figyelmünket: az olvasói igények erőteljes változása, amelyhez igazodnunk kell. Felmérések tapasztalatai mutatják, hogy az Internetet a tanulás és a tudás megszerzésére használjuk, s ebben intézményeink szerepe vitathatatlan. Grafikonok és számszerű adatok ismertetésével mutatta be az előadó, hogy Magyarországon a felnőtt népesség kb. 35-40%-a internetezik, ugyanakkor ez az arány a 14-18 éves korosztály esetén 74%! A „Hogyan él meg egymás mellett a nyomtatott és a digitális könyv?” kérdésre egyértelműen azt a választ adta, hogy a kettő nagyszerűen tud **egymás mellett** élni, s ellenére annak, hogy Digitális Irodalmi Akadémiájukból a kortárs szerzők művei közül sok elérhető, a nyomtatott könyv ugyanúgy keresett. Hasznos barangolni ezeken az oldalakon úgy gondolom azért is, mert a digitalizált diafilmgyűjtemény, vagy a virtuális Balassi Bálint kiállítás rengeteg zenei anyaggal másutt nem érhető el.

A második előadást **dr. Szivi Józsefnétől** hallhattuk a könyvtárakat is érintő közbeszerzésről. A **közbeszerzési törvény** hatályba lépése óta eltelt 10 év tapasztalatairól számolt be, melyeket a Corvinus Egyetem gyűjteményszervezési igazgatójaként szerzett az idegen nyelvű folyóiratok beszerzése során. Elmondta, hogy az eltelt időszakban a könyvtárak próbálták ugyan bizonyítani, hogy vannak „kétségeik” a közbeszerzési törvény előírásaival kapcsolatban, de mind ez ideig nem sikerült a többször módosított törvénybe beiktatni azt a kulcsmondatot, amit a tankönyvbeszerzéssel kapcsolatban sikerült, s bizonyos feltételeknek megfelelően a tankönyvbeszerzés így nem tartozik a törvény hatálya alá.

A délutáni előadások egyikét **Mikulás Gábor**, információs és pr-tanácsadó tartotta. Információs szakemberek között végzett felmérések tapasztalata, hogy a **motiváló és demotiváló** tényezők között első helyeken nem a pénzügyi előmenetel szerepel, hanem a következő fogalmak: önállóság, szakmai érdeklődés, változatos tevékenység, illetve az elismerés hiánya a nehéz előrejutás. Az előadó kitért a külső és belső pr elválaszthatatlan, egymást kiegészítő kapcsolatára, példáit a „könyvtárak világából” vette.

A záró előadó **Drótos László** volt, aki egy viszonylag új, de a digitális dokumentumok szerzői jogi vitáinak elkerülésére talán (részben) megoldást hozó **Creativ Commons**-ról (CC) beszélt. A CC szerinte nagyobb kérdéskörbe ágyazódik, hiszen a „kultúra digitális akar lenni”, az új eszközök szinte megkövetelik, hogy megtöltsük őket tartalommal. Egyre erősebben tapasztaljuk, hogy az eddig **nem üzleti alapon működő területek** (pl. kultúra) **üzletté válnak**. Az Interneten megjelenő tartalmak felhasználására többféle jogi

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése
9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

lehetőség kínálkozik: pl. a szabad felhasználás formáinak tételes felsorolása, vagy virtuális, zárt hálózatok létrehozása és a tartalmakhoz egyfajta átalány díj fizetésével történő hozzáférés lehetőségének megteremtése. A CC Lawrence Lessig standfordi jogászprofesszor nevéhez kapcsolódik, magyarra is lefordított, Szabad kultúra című könyvében olvashatunk erről. (<http://www.szabadkultura.hu>, <http://mek.oszk.hu/03200/03207/index.phtml>).

Az interneten megjelenő digitális tartalmak szerzői többfajta szerződés és „szabálminta”, valamint ezek kombinációjából állíthatnak össze egy „személyre szabott” szerződést, meghatározhatják, hogy a digitális formában közzé tett munkájukra milyen szerzői jogi szabályok vonatkozzanak. Napjaink egyre népszerűbb alternatívájává válik a CC. A könyvtárak feladata sem elhanyagolható, hiszen a CC szabályait alkalmazhatják a **könyvtárak saját digitális tartalmaikra**, ugyanakkor olyan tematikus, gyűjtő helyekké is válhatnak, ahova az egyes szerzők maguk tölthetik fel anyagaikat.

A délután kerekasztal beszélgetéssel zárult, ahol a „Nyilvános könyvtárak – Egyetemi könyvtárak – átfedések, finanszírozás” problémáiról hallhattunk.

Török Beáta
Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola
Könyvtára

KÖZÉRDEKŰ

Amint azt Varga-Kohári Marika cikkében olvashatták a Kollégák, a PR csoport létrehozott egy olyan levelező listát, amelyre várjuk az intézmények vezetői, a közgyűléseken szavazati joggal bíró munkatársai feliratkozását. Az Egyesülés elnökségének döntéseivel, az aktuális kérdésekben megszületett állásfoglalásokkal kapcsolatos információk gyorsabb közzé tételét szeretnénk a lista segítségével megoldani. Kérjük tehát **a könyvtárak vezetőit, hogy iratkozzanak fel** az ekevez@listserv.osb.hu listára.

Korábbi Hírleveleinkben is megfogalmaztuk már azt a kérést, miszerint várjuk a Kollégák írásait az egyes tagkönyvtárak életét érintő eseményekről, kiállításokról, beszámolókat rendezvényeikről.

A csurgói közgyűlésen kézhez kapták a Kollégák az EKE 2005. évi címtárát. A következő Címtár nyomtatott formában 2007-ben jelenik majd meg. Arra törekszünk, hogy az aktuális információk – az új Címtár megjelenéséig is - az egyes tagkönyvtárakról a honlapon elérhető legyenek, ezért arra kérjük a Kollégákat, hogy tekintsék át az EKE honlapján a gyűjteményükről olvasható adatokat, és az esetleges változásokat Nagy Balázs (balu@osb.hu) címére jelezzék.

EKE HÍRLEVÉL

Egyházi Könyvtárak Egyesülése

9090 Pannonhalma, Vár 1.

2006/1. sz.

Ádám bukásakor elvesztette lelke igazi támaszát, eljátszotta az isteni jelenlét meghitt fényét és azzá a szeszélyes, ingerlékeny és boldogtalan lényé lett, amilyenek a története azóta mindig mutatja. Erély és gyengeség váltakozása, hol nemes, hol aljas tettek, erőteljes kezdeményezések s a végén kudarck jellemzik. Ilyen volt a lelke állapota önmagában, nem szólva az Isten ránehezülő haragjáról, melyet nyomán követett vagy maga után vont az Isten visszahúzódnása. Elvesztette lelke szellemi életerejét és épségét, ami szükséges volt természeté teljességéhez és ahhoz, hogy képessé legyen teljesíteni a célt, melyért teremtett, ami szükséges volt mind erkölcsi sértetlensége, mind boldogsága érdekében. Mint a bágyadt, az éhez, vagy a beteg, nem tudott többé egyenesen állni és lerogyott a földre. Ilyen állapotban születünk mindnyájan e világra és Krisztus azért jött, hogy megváltoztassa ezt az állapotot és visszaadja azt a nagy adományt, melyet Ádám egykor elvesztett. Ádám kiesett Teremtője kegyéből s rabszolgává lett, de Krisztus azért jött, hogy újból szabaddá tegyen minket és meghozza nekünk a gyermekkéfogadás lelkét, ami által Isten gyermekeivé váltunk, és ismét mint Atyánkhoz közeledünk Hozzá.

J. H. Newman: A lélek vágya Isten után

Krisztus leereszkedve megismétli mindannyiunkban, amit megtestesülésében tett és szenvedett. Képződik bennünk, születik bennünk, szenved bennünk, feltámad bennünk, él bennünk. És mindez nem események sorrendje által, hanem egyszerre történik, mert mint Lélek jön hozzánk, egészen holtraváltan, egészen föltámadva, egészen élve. Mindig érezzük születésünket, megigazulásunkat, megújulásunkat, mindig holtraváltan a véteknek, mindig feltámadva a megigazulásra. Egész üdvrendje mindig bennünk van egészen minden részében egyszerre. És ez az isteni jelenlét adja mindannyiunknak a jogcímet a mennyre. Ezt fogja Ő elismerni és elfogadni az utolsó napon. Önmagát fogja elismerni, önmaga képmását bennünk, amint visszasugározzuk Őt, és Ő körültekintve egyszerre észreveszi, hogy kik az Övéi, azokat, akik vissza-sugározzák Neki képmását. Ránk nyomja képmását a Lélek pecsétjével, hogy igazolja általa: az Övéi vagyunk.

J. H. Newman: A keresztény élete és munkája e világban